

Martins

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Antiga parròquia de Santa Maria de la Baells
Emplaçament Prop de la font de Martins, entre la Sala i el molí de la Sala.

Coordenades:

Latitud: 42.13186
Longitud: 1.8951
UTM Est (X): 408683
UTM Nord (Y): 4665007

Classificació

Número de fitxa 08299 - 16
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle XIV
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'estat de conservació com a jaciment és bo, encara que cal pensar que es tracta d'un mas derruït.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08300A002000210000SR
Fitxes associades:

[La Sala](#)

[Molí de la Sala](#)

Autoria de la fitxa Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres / Martí Picas INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dl., 25/03/2002 - 01:00

Descripció

Es tracta de les restes d'un mas d'època baixmedieval. Actualment només es conserven unes poques parts de la casa, que no superen el metre d'alçada. Presenta una estructura senzilla, de planta rectangular. Segurament només constava d'una planta, la qual es devia dividir en dos estatges: en la llar o habitatge i en les corts i estables. Les parets són molt robustes, però la teulada segurament era construïda amb matèries orgàniques i fang. Al costat del mas poden observar-se murs de pedra i altres signes, com murs molt irregulars, fruit de l'activitat humana. El conjunt queda força amagat entre la vegetació. A una desena de metres del mas, en direcció sud, poden observar-se també les restes d'un antic molinet. S'hi pot veure encara part del mur de contenció de la bassa i el pou o salt d'aigua, que en bona part és cobert per la mateixa runa. Tot fa pensar que el molinet era molt senzill. Devia constar d'un petit obrador, possiblement cobert amb fusta, que en cap cas s'utilitzà com a habitatge. El molí aprofitava l'aigua de la font de Martins. Rec avall, aquesta aigua també feia moure el molí de la Sala i la molina serradora de la Baells.

Observacions:

L'interès de l'indret rau en què fou abandonat molt primitivament, per la qual cosa una prospecció arqueològica de l'indret i una excavació segurament aportaria resultats interessants en relació al modus vivendi de l'època. Actualment existeix un litigi per la propietat entre els propietaris de La Sala i del Molí de La Sala.

Història

Són ben poques les notícies que tenim sobre aquest indret. Els primers documents escrits que hem trobat són del segle XIV, del 1397 concretament, quan ens apareix com a batlle de Roset un tal Pere de Martins, juntament amb Pere de la Serra. També tenim documents del segle XV, però aleshores el mas ja es trobava deshabitat i rònec. El 1443 era sota domini directe de l'abat de Ripoll. Aquest féu diverses crides per què aquell que tingués títols acreditatius de drets sobre el mas es presentés la documentació a la cort abacial, si no hi establiria qui voldria. S'hi presentà Jaume de Vilanova, de Sant Esteve de Valloriola, i Bernat Erola, de Vilada. A mitjan segle XVI es van fer noves crides, però aleshores el mas ja es trobava dintre de les possessions de la Sala i es trobava deshabitat i derruït. La documentació posterior al segle XVI, sobretot els capbreus, sempre hi fan referència, però sobretot per posar en relleu que es tractava d'un mas abandonat que havia estat adquirit pels tinents de Sala i, lògicament, interessava cobrar-los els censos. Durant l'època moderna i contemporània va córrer la mateixa sort que aquesta darrera finca.

Bibliografia

AYMAMÍ (2000: 17).
SERRA (1990: 130-131).
SOCA (en curs: s. p).

